

**UNDERVISNINGS
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Fysik A

Studentereksamen

Gammel ordning

Mandag den 28. maj 2018
kl. 9.00-14.00

Billedhenvisninger

Opgave 1	Thomas Laustsen
Opgave 2	http://icecube.wisc.edu/news/view/54
Opgave 3	https://www.nasa.gov
Opgave 4	Nils Kruse
Opgave 5	https://3dprint.com
	https://www.let-elektronik.dk
Opgave 6	www.dr.dk
Opgave 7	https://www.iter.org

Opgavesættet består af 7 opgaver med tilsammen 15 spørgsmål.
Svarene på de stillede spørgsmål indgår med samme vægt i vurderingen.
Der er 1 bilag.

Opgaverne

Opgave 1	Elektrisk skotørrer
Opgave 2	^{10}Be i atmosfæren
Opgave 3	Exoplanet
Opgave 4	Træningselastik
Opgave 5	Kraftsensor
Opgave 6	Badminton
Opgave 7	JET energirekord

Alle hjælpemidler er tilladt

Følgende hjælpemidler forudsættes:

Databog fysik kemi (F&K Forlaget), 6. udgave (1992) eller senere udgave.

Opgave 1 Elektrisk skotørrer

Fugtige læderstøvler og lædersko skal tørres langsomt, hvis ikke læderet skal tage skade.

En elektrisk skotørrer består af et varmelegeme, som omsætter elektrisk energi med effekten $4,0 \text{ W}$, når spændingsfaldet over det er 230 V .

- a) Bestem strømstyrken igennem skotørrerens varmelegeme.

Efter en lang vandretur anvendes skotørreren til at tørre en vandresko, som er blevet fugtig. Vandet inde i vandreskoen har temperaturen 25 °C og massen 22 g .

- b) Vurdér, hvor lang tid skotørreren skal være tændt for at tørre vandreskoen.

Opgave 2 ^{10}Be i atmosfæren

Energirig kosmisk stråling fra rummet rammer atomkerner i Jordens atmosfære. Ved disse sammenstød dannes nye kerner, herunder ^{10}Be .

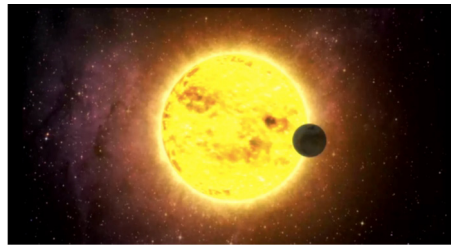
Atmosfæren indeholder ^{10}Be , som er radioaktivt.

- a) Opskriv reaktionsskemaet for det radioaktive henfald af ^{10}Be .

Indholdet af ^{10}Be i Jordens atmosfære er konstant $1,2 \cdot 10^5 \text{ kg}$.

- b) Vurdér, hvor mange kerner af ^{10}Be der dannes i Jordens atmosfære hvert sekund.

Opgave 3 Exoplanet

Planeter, som kredser om andre stjerner end Solen, kaldes exoplaneter. Rumteleskopet Kepler benyttes til at finde exoplaneter. Kepler kredser om Solen i en bane, der ligger tæt på Jordens bane.

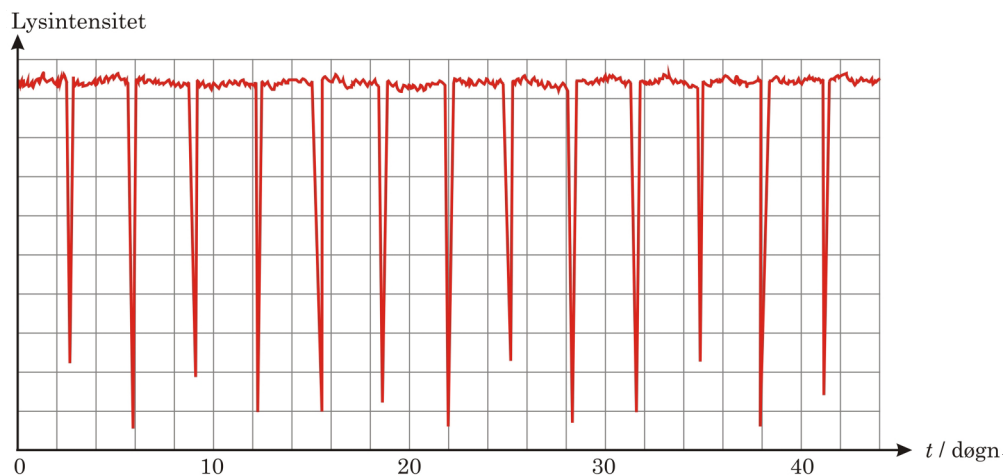
Stjernen KOI-7 var en af de første stjerner, som Kepler-teleskopet undersøgte. KOI-7 udsender lys, som i Kepler-teleskopets afstand har intensiteten $3,0 \cdot 10^{-13} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}$.

Teleskopets åbning har arealet $0,708 \text{ m}^2$.

- a) Hvor meget energi modtager Kepler-teleskopets åbning fra stjernen KOI-7 i løbet af 10 timer?

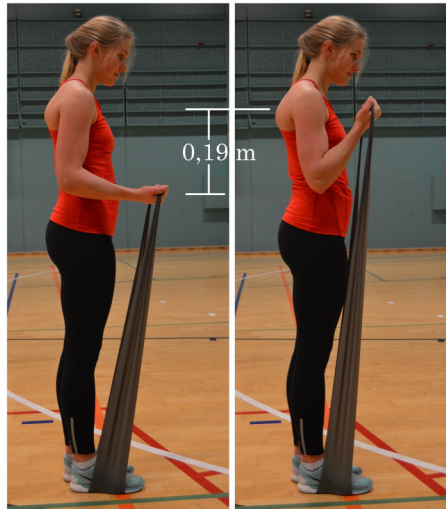
Rundt om KOI-7 kredser en exoplanet i en cirkulær bane. Én gang per omløb passerer denne exoplanet ind foran stjernen og dækker for noget af lyset, som Kepler-teleskopet modtager.

Grafen viser sammenhængen mellem den målte lysintensitet fra KOI-7 og tiden t . KOI-7 har massen $2,0 \cdot 10^{30} \text{ kg}$.

- b) Vurdér afstanden mellem centrum af exoplaneten og centrum af stjernen KOI-7.

Opgave 4 Træningselastik

Til lettere styrketræning bruges ofte en træningselastik, der kan bruges i mange forskellige øvelser. Ved at ændre træningselastikkens længde kan man tilpasse belastningen under øvelsen.

Træningselastikker fås med forskellige fjederkonstanter. For at bestemme en træningselastiks fjederkonstant måles sammenhørende værdier for elastikkens længde l og størrelsen af kraften F , som man påvirker elastikken med. Målingerne er vist i tabellen.

l / m	2,6	2,8	3,0	3,2	3,4	3,6	3,8	4,0
F / N	13,8	18,9	23,6	28,5	32,9	38,3	42,7	45,1

- a) Brug tabellens oplysninger til at bestemme træningselastikkens fjederkonstant.

Under en træningsøvelse bruges en anden træningselastik med den samlede fjederkonstant 66 N/m . I øvelsen går elastikken fra foden og op til hånden som vist på billedet ovenfor. Når armen bøjes, strækkes elastikken $0,19 \text{ m}$ i løbet af $1,5 \text{ s}$. Inden armen bøjes, er størrelsen af kraften på træningselastikken 20 N .

- b) Beregn den gennemsnitlige effekt, hvormed hånden udfører arbejde på træningselastikken, når armen bøjes.

Opgave 5 Kraftsensor

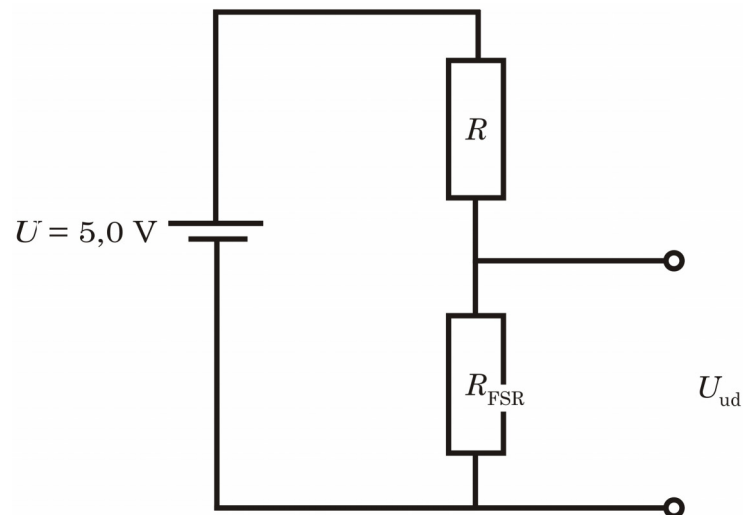
En robot kan mærke, når den griber fat i en genstand. I robotens fingre sidder små tynde følere, som registrerer en påvirkning af fingeren. Følerne består af resistorer, hvis resistans afhænger af kraften på resistoren.

En kraftfølsom resistor består af en tynd cirkelformet skive med areal $2,62 \cdot 10^{-4} \text{ m}^2$. Den kraftfølsomme resistor kan tåle en kraft med størrelse op til 10,0 N.

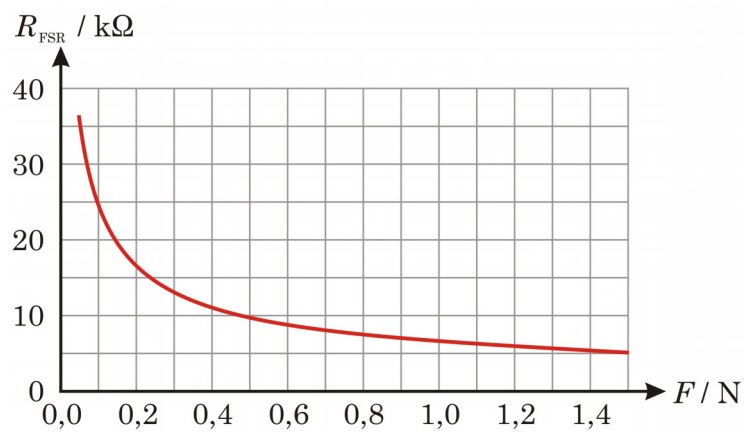
- a) Hvor stort et tryk kan den kraftfølsomme resistor tåle?

Den kraftfølsomme resistor R_{FSR} anvendes i et elektrisk kredsløb som vist nedenfor. Kredsløbet skal indrettes, sådan at U_{ud} er mindre end 2,7 V, når den kraftfølsomme resistor påvirkes med en kraft med størrelse over 0,40 N.

Grafen viser sammenhængen mellem størrelsen af kraften F på den kraftfølsomme resistor og dens resistans R_{FSR} .

- b) Bestem resistansen for resistoren R , sådan at U_{ud} er mindre end $2,7 \text{ V}$, når den kraftfølsomme resistor påvirkes med en kraft med størrelse over $0,40 \text{ N}$.

Opgave 6 Badminton

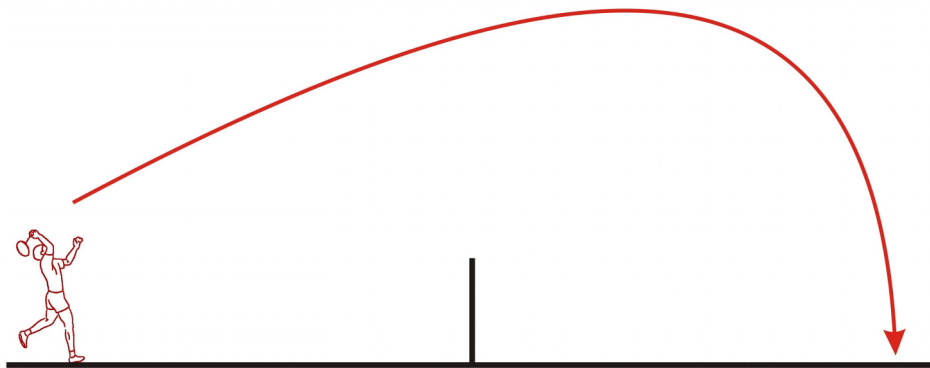

Badminton spilles med en fjerbold, hvor luftmodstanden har stor betydning. Bolden kan have stor fart på efter et slag, men bremses hurtigt af luftmodstanden.

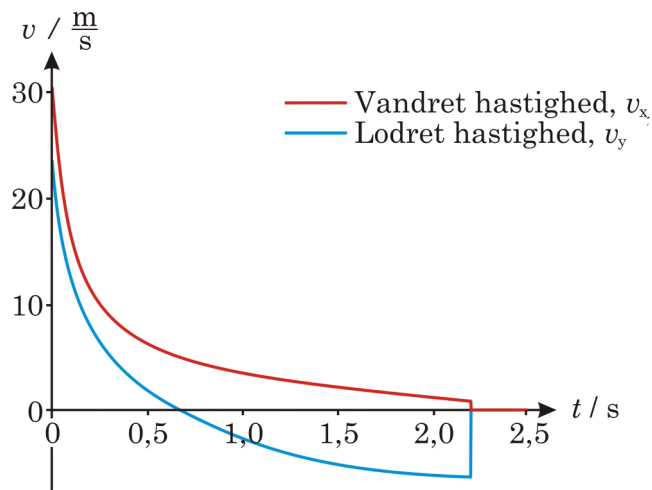
En fjerbold har massen 5,0 g.

- a) Bestem størrelsen af tyngdekraften på fjerbolden.

En fjerbold slås fra baglinjen mod den anden ende af banen, hvor den rammer gulvet.

Graferne viser, hvordan fjerboldens vandrette hastighed v_x og fjerboldens lodrette hastighed v_y afhænger af tiden t efter slaget.

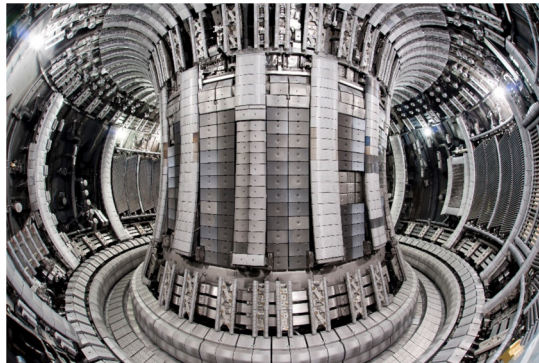

- b) Vurdér, hvor langt fjerbolden bevæger sig i vandret retning efter slaget.
Bilag 1 kan benyttes ved besvarelsen.

Fjerboldens tværsnitsareal vinkelret på bevægelsesretningen er 28 cm^2 .

- c) Vurdér ved hjælp af graferne fjerboldens fart, når den befinder sig øverst i sin bane.
Bestem en værdi for fjerboldens formfaktor.
Bilag 1 kan benyttes ved besvarelsen.

Opgave 7 JET energirekord

Verdens hidtil største tokamak, JET i England, har mange rekorder indenfor fusionsforskningen. Den 5. november 1997 satte JET rekorden for størst energiproduktion i et enkelt eksperiment.

Eksperimentet på JET i november 1997 blev gennemført med lige mange deuterium- og tritiumkerner i plasmaet. Under eksperimentet var tætheden af elektroner i plasmaet $7,30 \cdot 10^{19} \text{ m}^{-3}$. Plasmaets volumen var $82,3 \text{ m}^3$.

- a) Beregn massen af plasmaet.

Grafen viser den effekt P som funktion af tiden t , hvormed der under eksperimentet i november 1997 blev produceret energi ved fusion i JET.

- b) Vurdér reaktiviteten af plasmaet under eksperimentet på JET i november 1997.

(Opgavesættet er slut)

BILAG 1

Bilaget kan afleveres sammen med besvarelsen.

